

Opdrachtgever
Gemeente Rhenen) Contactpersoon Dhr. N. van Dixhoorn
CSO adviesbureau
Contactpersonen dhr. A. N. de Keijzer dhr. L. A. Sluiter

Postbus 2
3980 CA Bunnik

Tel: 030 – 659 43 21
Fax: 030 – 657 17 92

www.cso.nl

Quickscan Natuurwetgeving locatie Lijsterberg te Rhenen

Plangebied gelegen binnen kilometerhok X 167 – Y 441

Opdrachtgever

Gemeente Rhenen
Postbus 201
3910 AE Rhenen

Contactpersoon

Dhr. Martijn Loos

CSO adviesbureau

Contactpersonen

dhr. A. N. de Keijzer
dhr. L.A.Sluite

Projectcode CSO

08J114

Datum

27 januari 2008

Projectleider

dhr. A. N. de Keijzer

Status

Definitief

Inhoudsopgave

blz.

1	Inleiding.....	2
2	Situatie en Wetgeving	3
2.1	Gebiedsbeschrijving	3
2.2	Geplande ingrepen.....	4
2.3	Flora- en faunawet.....	4
3	Methode.....	4
3.1	Onderzoeksafbakening.....	4
3.2	Methode.....	4
4	Resultaten	5
4.1	Resultaten flora	5
4.2	Resultaten fauna	5
5	Conclusies en Advies	7
5.1	Conclusie.....	7
5.2	Nader onderzoek.....	7
6	Literatuur.....	9

BIJLAGEN

1. Wetgeving
2. Zorgplicht
3. Resultaten quickscan
4. Foto's van het plangebied

KAARTEN

1. Regionale ligging van het plangebied
2. Terreinoverzicht van het plangebied
3. Ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS en Natura 2000

1 Inleiding

In verband met de voorgenomen herinrichting heeft CSO in opdracht van de Gemeente Rhenen in samenwerking met de Rhenense Woningstichting (RWS) een quickscan Natuurwetgeving uitgevoerd op het plangebied aan de Lijsterberg te Rhenen.

Het doel van de quickscan is een inschatting te maken of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortenbescherming van de Flora- en faunawet (2005) en de gebiedsbescherming van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het resultaat van de quickscan bestaat uit de uitspraak of, en zo ja, welke ontheffingsplichtige soorten (tabel 2 en 3 soorten) aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Hierbij wordt in ogenschouw genomen of volgens de verzamelde gegevens kan worden aangenomen dat deze ontheffingsplichtige soorten schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen. Voor deze mogelijk, of zeker aanwezige ontheffingsplichtige soorten volgt veelal een advies voor nader onderzoek (volledige veldinventarisatie). Op basis van een nader onderzoek kan een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Het resultaat kan ook zijn dat onvoldoende geschikte gegevens voorhanden zijn om het mogelijk voorkomen van bepaalde ontheffingsplichtige soorten te kunnen bepalen (niet voldoende onderzoek uitgevoerd in de omgeving). Ook dan kan het advies zijn om deze ontbrekende gegevens aan te vullen met een nader onderzoek (volledige veldinventarisatie).

Indien geen ontheffingsplichtige soorten te verwachten zijn in het plangebied, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen, blijven de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (zie bijlage 2). Daarnaast wordt gekeken of het plangebied een status heeft in het kader van de gebiedsbescherming of dat gebieden met een dergelijke status in de omgeving aanwezig zijn (vogel- en habitatrichtlijngebieden, Natura 2000, beschermde natuurmonumenten). Indien er mogelijk effecten van de planontwikkeling op dergelijke beschermde gebieden zijn, zullen deze effecten onderzocht moeten worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

2 Situatie en Wetgeving

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 23.000 m². Op de locatie bevinden zich een drietal flatgebouwen met parkeergelegenheid, een multifunctioneel gebouw (school en sport). Naast de bebouwing bestaat het terrein uit een verharde speelplaats en openbaar groen met twee te handhaven paden. Het openbaar groen bestaat uit diverse grasvelden met bomen, voornamelijk Esdoorn, met daarnaast een oude Kersenboom, enkele Eiken, Ruwe berken, Paardekastanje, Haagbeuk en Prunus. Verspreid over het plangebied is op diverse locaties struikgewas te vinden. Aan de zijde grenzend aan de Achterbergsestraatweg is een kruidenrijk graslandje. Verder is het verschil in hoogte (microreliëf van enkele meters verschil) kenmerkend voor het hele plangebied.

Het plangebied wordt volledig omgrensd door wegen, in het noorden door de Valleiweg, in het zuidwesten door de Lijsterberg en in het zuidoosten door de Achterbergsestraatweg. Rond het te ontwikkelende gebied liggen woonwijken van de kern Rhenen, in de directe omgeving staan enkele flats en er zijn een aantal losstaande woningen met tuinen aanwezig. Zuidwestelijk van het plangebied (op ca. 50 meter afstand), aan de Achterbergse straatweg, ligt een begraafplaats met enkele oude bomen.

Het plangebied zelf heeft geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000, Vogel- of Habitatrichtlijn en beschermd Natuurmonument). Ook zijn dergelijke beschermde gebieden niet in de directe omgeving aanwezig (niet binnen één kilometer afstand). Een nader onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt dan ook niet zinvol geacht.

Het plangebied vormt geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Wél ligt op ca. 150 meter van het plangebied de begrenzing van een EHS-gebied ter hoogte van de Lijnweg (N233). Omdat er tussen de begrenzing van het EHS gebied en de begrenzing van het plangebied twee straten liggen met diverse woningen, is het onwaarschijnlijk dat de werkzaamheden binnen het plangebied effect hebben op de natuurwaarden binnen het EHS gebied. De quickscan heeft zich derhalve verder beperkt tot de Flora- en faunawet.

Voor de ligging van het plangebied wordt verwezen naar kaartbijlage 1. Een situatietekening met de resultaten van het veldbezoek zijn weergegeven in kaartbijlage 2. Enkele foto's van het plangebied zijn opgenomen in bijlage 4.

Het plangebied bevindt zich in kilometerhok X167 – Y441 (bron: Natuurloket).

2.2 Geplande ingrepen

Het op het terrein aanwezige multifunctionele gebouw blijft bestaan evenals de twee verharde paden. De drie flatgebouwen zullen worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. De speelplaats zal worden verplaatst in zuidoostelijke richting. Ter plaatse van de huidige speelplaats wordt nieuwbouw van een begeleid-wonen-project gerealiseerd (24 woningen). Aan de zijde van de Achterbergsestraatweg wordt nieuwbouw van 4 halfvrijstaande woningen gerealiseerd.

De voorgenomen ontwikkeling is zodanig dat alle in dit gebied te verwachten planten en dieren zullen worden verstoord, bedreigd en/of uit hun leefgebied worden verjaagd. Een aantal van de te verwijderen bomen is kapvergunningplichtig.

2.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten. De wet bepaald dat er geen schade aan beschermde planten en dieren mag worden toegebracht tenzij er uitdrukkelijk toestemming voor verleend is (het “nee, tenzij” beginsel). Daarnaast erkent de wet dat alle dieren van onvervangbare waarde zijn en daarom geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn.

De Flora- en faunawet heeft in die zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

3 Methode

3.1 Onderzoeksafbakening

Omdat het in deze rapportage gaat om een vooronderzoek of quickscan, is geen soortgerichte inventarisatie uitgevoerd. Het onderzoek geeft dus geen volledig inzicht in de aanwezige flora en fauna. Wel is gekeken naar mogelijkheden voor soorten, potentiële leefgebieden en aanwijzingen dat beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied. Het vooronderzoek geeft een indruk van de waarden en mogelijk aanwezige soorten in het plangebied. Dit rapport leent zich dus niet voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

3.2 Methode

Ten behoeve van de toetsing van de ontwikkelingen aan de Flora- en faunawet, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Hierbij is informatie gebruikt uit verspreidingsatlassen, overige literatuur, indicaties van het Natuurloket en indien beschikbaar van andere onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in tabellen (zie bijlage 3).

Tevens is op 14 januari 2008 een veldbezoek aan het plangebied uitgevoerd, waarbij de terreinkenmerken zijn beoordeeld. Deze beoordeling is gericht op potentieel te verwachten beschermde flora- en faunasoorten. De beoordeling vindt plaats door middel van een algemene veldverkenning en richt zich op de natuurwaarden van het primaire plangebied en de directe omgeving (invloedssfeer van te verrichten werkzaamheden).

Het veldonderzoek is uitgevoerd door drs. A.N. de Keijzer en ir. L.A. Sluiter. Hierbij is het gehele plangebied en directe omgeving doorlopen, zodat alle verschillende terreintypen bezocht zijn. Het plangebied is bekeken op de mogelijke geschiktheid voor het voorkomen van beschermde flora en fauna.

4 Resultaten

4.1 Resultaten flora

Uit informatie verkregen uit de Landelijke Vegetatie Databank blijkt dat de meest recente vegetatieopnamen binnen de onderhavige kilometerhokken in 2001 zijn gemaakt. Omdat het plangebied op de grens ligt van twee kilometerhokken, is tijdens het literatuuronderzoek gekozen om beide kilometerhokken te betrekken bij het onderzoek. De resultaten van deze vegetatieopnamen zijn in bijlage 3a en 3b vermeld. Er zijn daarbij geen ontheffingsplichtige soorten geregistreerd.

Binnen het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen wettelijk beschermde plantensoorten conform de Flora- en faunawet aangetroffen. Het ligt ook niet in de lijn der verwachting dat deze soorten aanwezig zullen zijn.

4.2 Resultaten fauna

Voor de verschillende soortgroepen zijn historische verspreidingsgegevens bestudeerd. Deze verzamelde verspreidingsgegevens hebben veelal betrekking op uurhokniveau, dat wil zeggen op een gebied van 5 x 5 kilometer. Het plangebied beslaat maar een klein deel van dit uurhok en een deel van de in het uurhok aanwezige diersoorten zullen derhalve niet op het plangebied voorkomen (zie bijlage 3 voor een overzicht van de verzamelde gegevens).

De verspreidingsgegevens van **grondgebonden zoogdieren** (Bekker, 2005; Broekhuizen, 1992; Dijkstra, 1998) geven aan dat in de regio van het plangebied deze grondgebonden zoogdieren kunnen worden aangetroffen (zie bijlage 3 voor een volledige opsomming). Het plangebied biedt mogelijkheden als verblijfsbiotoop, foerageergebied of migratieroute voor de meeste van deze soorten. Tijdens de veldinspectie zijn geen aanwijzingen aangetroffen over de aanwezigheid van deze soorten (graafgangen, legers, wissels, en dergelijke). De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal algemene soorten (tabel 1 soorten), hiervoor geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De strikter beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) die naar aanleiding van de literatuurstudie in de omgeving van in het plangebied voorkomen zijn Bever, Boomarter en Eekhoorn. Gezien het ontbreken van geschikte habitat op de planlocatie zoals permanent watervoerende elementen en aaneengesloten bosgebieden kunnen deze soorten worden uitgesloten.

De verspreidingsgegevens van **vleermuizen** (Limpens, 1997) geven aan dat in de regio van het plangebied veel soorten vleermuizen kunnen worden aangetroffen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet (tabel 3 soorten). De voorkomende soorten zijn: Gewone baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis. Mogelijk zullen deze het plangebied gebruiken als verblijfsgebied, vliegroute en foerageergebied. De aanwezige bebouwing en bomen kunnen als verblijfplaatsen van vleermuizen functioneren (winter-, zomer-, kraam-, en paarverblijf) vanwege de aanwezigheid van toegankelijke spouwmuuren en gevelbeplating (gebouwen) en scheuren en holten in bomen.

De verspreidingsgegevens van **amfibieën en reptielen** geven aan dat in de regio van het plangebied diverse amfibieënsoorten en reptielen aanwezig zijn (RAVON, 2005). In bijlage 3 wordt een volledige opsomming gegeven. Het betreffen voornamelijk algemene soorten (tabel 1 soorten), waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Van de mogelijk voorkomende soorten zijn de Hazelworm, Heikikker, Kamsalamder, Levendbarende hagedis, Poelkikker, Ringslang en Rugstreeppad echter strikt beschermd conform de Flora en faunawet (tabel 3 soorten). De planlocatie is echter niet geschikt als verblijfsgebied voor deze soorten gezien het intensieve gebruik en de verstoringen daardoor en het ontbreken van natuurlijke watervoerende elementen e.d.

De verspreidingsgegevens van **vissen** geven aan dat in deze regio diverse vissoorten aanwezig zijn (RAVON, 2005; Nie, 1997). Vanwege het ontbreken van watervoerende elementen binnen het plangebied wordt het voorkomen van deze soorten verder uitgesloten.

De verspreidingsgegevens van **libellen**, **dagvlinders** en **overige ongewervelden** geven aan dat twee beschermde soort in deze regio aanwezig kunnen zijn (Klaas-Douwe, 2002; Bos, 2006; <http://www.naturalis.nl/>; zie tabel 3). Het betreft het Heideblauwtje (vlinder) en de Gevlekte witsnuitlibel. Het plangebied zal naar verwachting geen waarde hebben voor deze soorten gezien het ontbreken van waardplanten (heide voor de vlinder) en natuurlijke watervoerende elementen (libel).

Tijdens het veldbezoek zijn diverse **vogelsoorten** in het plangebied waargenomen. Het is mogelijk dat het plangebied vaste standvogels herbergt, wegens de enkele wat oudere bomen waar zich mogelijk nestholtes in bevinden.

Samenvatting

Van de volgens het literatuuronderzoek in de omgeving voorkomende beschermde soorten en het locatiebezoek biedt het plangebied mogelijk een geschikt verblijfs-, voortplantings- en/of foerageergebied of migratieroute voor de volgende soorten:

- **Vleermuizen** : Gewone baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis.

5 Conclusies en Advies

5.1 Conclusie

Flora:

Binnen het plangebied zijn geen ontheffingsplichtige plantensoorten geregistreerd of aangetroffen. Naar verwachting zullen deze ook niet op het plangebied voorkomen, nader onderzoek wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

Fauna:

Geconcludeerd wordt dat in het plangebied mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Het gaat dan om algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten). Voor de tabel 1 soorten (tabel 1 bijlage 1 AMvB 501) geldt een vrijstelling op de ontheffingsplicht in het geval van ruimtelijke ontwikkeling, wanneer zorgvuldig te werk wordt gegaan ten aanzien van flora en fauna (conform algemene zorgplicht).

De volgens het literatuuronderzoek in de omgeving van het plangebied voorkomende zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) zijn de volgende soorten:

1. Vleermuizen: Gewone baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis.
2. Vogels

Ad. 1. Vleermuizen

Het is mogelijk dat het plangebied gebruikt wordt door vleermuizen als vliegroute, foerageergebied en verblijfgebied. De aanwezige bebouwing en oude bomen op het terrein zijn in potentie geschikt als verblijfplaats (winter, zomer en paarplaats) vanwege de aanwezigheid van holten, spouwmuren, kieren en gaatjes in de gevel en dergelijke. Met name de dakranden van de drie flats en kieren en gaten in de spouwmuur bieden goede potentiële verblijfplaatsen (zie Bijlage 4 foto's plangebied). Het verdwijnen van bomen, open plaatsen en bebouwing zal mogelijk een negatief effect hebben op de aanwezigheid van deze soorten. Geadviseerd wordt nader onderzoek te laten verrichten naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Aanwezigheid van bovengenoemde vleermuissoorten kan alleen worden vastgesteld in de periode wanneer de vleermuizen weer actief zijn na hun winterslaap (maart/april). Een nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen wordt geadviseerd.

Ad. 2 Vogels

Ongetwijfeld zullen binnen de terreingrenzen van het plangebied vogels broeden (in bomen, struiken). In gebruik zijnde broedlocaties van broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd (een ontheffing is niet mogelijk). Mogelijk zijn ook standvogels op het plangebied aanwezig. De broedlocaties van standvogels zijn het jaarrond beschermd. De te verwijderen bomen en opstallen vergen controle op in gebruik zijnde schuil- en broedplaatsen van standvogels. Versturende werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen plaatsvinden of er moet voorafgaand worden vastgesteld dat zich geen in gebruik zijnde broedlocaties in de nabijheid van de werkzaamheden bevinden.

5.2 Nader onderzoek

Samenvattend wordt nader onderzoek nodig geacht naar het gebruik door vleermuizen van het plangebied met opstallen. Tevens wordt geadviseerd het plangebied te controleren op de aanwezigheid van standvogels.

Verstorende werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen plaatsvinden of er moet voorafgaand worden vastgesteld dat zich geen in gebruik zijnde broedlocaties in de nabijheid van de werkzaamheden bevinden.

Opgemerkt wordt dat de nadere onderzoeken uitgevoerd dienen te worden gedurende een bepaalde periode en in een daarvoor geschikt jaargetijde, afhankelijk van de soortgroep. Veelal start deze periode in maart/april, bij

het missen van deze periode kunnen de resultaten pas een jaar later beschikbaar komen. Over het algemeen kunnen de onderzoeken gecombineerd uitgevoerd worden.

Geadviseerd wordt de oude en markante bomen op het terrein zo veel mogelijk te ontzien bij de planvorming en uitvoering.

Opgemerkt wordt dat dit vooronderzoek of quickscan geen inventarisatie is en dus geen inzicht geeft in de daadwerkelijke aanwezigheid en verspreiding van beschermde soorten, zoals de Flora- en faunawet vereist. Wel geeft de quickscan aan welke soorten mogelijk gebruik maken van het plangebied en naar welke soorten nader onderzoek gewenst is.

6 Literatuur

- Bergmans, W&A. Zuiderwijk, 1986. *Atlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreigingen*, KNNV Uitgeverij, Hoogwoud.
- Bekker, D.L., 2005, *Verspreidingsonderzoek muizen en spitsmuizen in 2005*, Rapport van de VZZ, Utrecht.
- Bos, F., e.a., 2006, *De dagvlinders van Nederland*, KNNV, Utrecht.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, N., Laar, V. van, Smeenk, C., Thijssen, J.B.M., 1992, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dijkstra, V., 1998, *Belangrijke zoogdiergebieden in Nederland*, Mededeling 37 VZZ, Utrecht.
- Klaas-Douwe B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar, e.a., 2002, *De Nederlandse Libellen*, Odonata, KNNV, Utrecht
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers (red.), 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, *Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
- Nie, de, H.W. 1997, *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*, 2^e herziene druk
- RAVON, 2005, Ravon no. 20 p.46-62, *Waarnemingenoverzicht 2004 & 2005*, Ravon, Nijmegen
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002, *Atlas van de Nederlandse broedvogels, 1998 – 2000*. *Nederlandse Fauna 5*, Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland, Leiden

Internetbronnen:

1. <http://www.natuurloket.nl>
2. <http://www.naturalis.nl/>
3. http://home.quicknet.nl/qn/prive/abrtn/sub/stekinfo/stekinfo_main.htm
4. <http://www.soortenregister.nl/>
5. <http://www.minInv.nl/>
6. <http://www.Provincie Gelderland.nl/>

Opgesteld door: dhr. drs. A.N. de Keijzer dhr. ir. L.A. Sluiter	Akkoord bevonden door:
---	------------------------

Bijlagen

Bijlage 1: WETGEVING

Flora- en faunawet

Ecologische woorden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ruimtelijke ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. De wet sluit aan op Europese natuurregelgeving en is gericht op soortbescherming.

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het “nee, tenzij”- beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel geldt er een klein aantal uitzonderingen voor zeer algemene soorten als Huismuis, Bruine rat en Zwarte rat. Bovendien is een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd.

In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in de zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ingrepen zoals de voorgestelde planvorming.

Flora

Met betrekking tot beschermde, inheemse planten in relatie tot hun groeiplaats is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Bepalingen in deze wet ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen worden samengevat als:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten;
- het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw. Vergelijkbare bepalingen waren ook reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer u als initiatiefnemer plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens heeft dergelijke werkzaamheden uit te (laten) voeren, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige flora en fauna in het plangebied. In beginsel is hierbij de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken in kaart gebracht te worden:

- welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor ?;
- leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet met betrekking tot planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving ?;
- kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden ?;
- is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten een ontheffing (ex. Art. 75 van de Flora- en faunawet) vereist ?

De ontheffing

Ten behoeve van de planrealisatie kan het noodzakelijk zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 genoemde verbodsbepalingen.

Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) door middel van een nieuwe AMvB gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

Categorie 1. Algemene soorten

Voor de soorten in deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

In deze categorie vallen onder meer algemeen voorkomende zoogdiersoorten als mol, konijn, en amfibieën als bruine kikker en gewone pad.

Categorie 2. Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling voor de soorten in categorie 2 als wordt gewerkt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector / belangenorganisatie of initiatiefnemer worden opgesteld en ter goedkeuring aan het Ministerie van LNV worden voorgelegd. Zolang er geen gedragscode is, dient in meest situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten als eekhoorn en steenmarter.

Categorie 3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn & Soorten bijlage 1 AMvB

Voor de soorten in deze categorie dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan onderstaande drie criteria:

1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang ? (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen);
2. er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep ?;
3. er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Bijlage 2: ZORGPLICHT

algemene zorgplicht, art. 2 Ff-wet (LNV 2005):

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor *alle* (en dus niet alleen beschermde) in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Die zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is:

1. dergelijk handelen achterwege te laten waar dit in redelijkheid kan worden gevergd;
2. danwel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Een onderdeel van de Flora- en faunawet is dat de initiatiefnemer invulling moet geven aan de zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Geadviseerd wordt om in het ontwerp rekening te houden met de realisatie van nieuw biotoop in de vorm van bijvoorbeeld groenvoorzieningen en waterpartijen. De zorgplicht betekent ook dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen en de effecten zoveel mogelijk te beperken.

De in de bijlage 1 genoemde wetswijziging (AMvB 501) heeft betrekking op de ontheffingsplicht (artikel 75 van de Flora- en faunawet). Deze wijziging houdt onder meer in, dat voor een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten een vrijstelling op de ontheffingsaanvraag geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Dit betekent dat, ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen, men wel verplicht blijft om bijvoorbeeld het voortplantingsseizoen te ontzien, of vóórdat werkzaamheden starten, dieren te verjagen of weg te vangen (en elders uit te zetten) om te voorkomen dat natuurschade in het kader van artikel 9 tot en met 11 zal ontstaan. Dus ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren.

Een ontheffing hierop is niet mogelijk. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren, zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van maart tot en met juli) uitgevoerd mogen worden.

Voor de verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen, belangrijk leef- of foerageergebied van vogels buiten het broedseizoen kan een ontheffing noodzakelijk zijn. Het betreft hierbij dan over het algemeen horsten, nesten of kolonieplaatsen die jaarrond gebruikt worden. Hieronder kan ook leef- en/of foerageergebied vallen van zeer plaatsgetrouwe soorten, zoals uilen.

Bijlage 3: Resultaten

RESULTATEN BRONNEN ONDERZOEK EN VELDBEZOEK SOORTEN OP LOCATIE

Tabel 3a1: Gegevens Natuurloket kilometerhok X: 167- Y: 441

Aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok onderverdeeld naar beschermingsstatus. Van cursief aangegeven soortgroepen is aanvullende informatie opgenomen.						
Soortgroep	FF1 ¹	FF23 ¹	H/V ²	RL ³	Volledigheid ⁴	Actualiteit ⁵
<i>Vaatplanten (tabel 3b)</i>	1			6	goed	1991-2007
Mossen					niet	1997-2007
Korstmossen					niet	1992-2007
Paddestoelen					niet	1992-2007
<i>Zoogdieren (tabel 3c)</i>					niet	1997-2007
Broedvogels					niet	1996-2007
Watervogels					niet	96/97-06/07
<i>Reptielen (tabel 3d)</i>		1		1	matig	1992-2007
<i>Amfibieën (tabel 3d)</i>					niet	1992-2007
<i>Vissen (tabel 3e)</i>					niet	1992-2007
<i>Dagvlinders (tabel 3f)</i>				1	goed	1998-2008
Nachtvinders					redelijk	1980-2008
<i>Libellen (tabel 3g)</i>				1	matig	1993-2007
Sprinkhanen					niet	1993-2007
Overige ongewervelden (tabel 3h)					slecht	1993-2007
¹ FF1, FF23 = Soorten op lijst van tabel 8 resp. tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. ² H/V = Soorten van de Habitat/Vogelrichtlijn. ³ RL = Rode lijst soorten. ⁴ Volledigheid: Wanneer de volledigheid met 'goed' is aangeduid zijn er voldoende gegevens beschikbaar bij het Natuurloket. In andere gevallen is nader veldonderzoek nodig. ⁵ Actualiteit: geeft aan uit welke periode de gegevens afkomstig zijn.						

Tabel 3a2: Gegevens Natuurloket kilometerhok X: 168- Y: 441

Aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok onderverdeeld naar beschermingsstatus. Van cursief aangegeven soortgroepen is aanvullende informatie opgenomen.						
Soortgroep	FF1 ¹	FF23¹	H/V²	RL ³	Volledigheid⁴	Actualiteit⁵
<i>Vaatplanten (tabel 3b)</i>				6	goed	1991-2007
Mossen					slecht	1997-2007
Korstmossen					slecht	1992-2007
Paddestoelen				1	slecht	1992-2007
<i>Zoogdieren (tabel 3c)</i>	2	2		1	matig	1997-2007
Broedvogels			43	4	goed	1996-2007
Watervogels					niet	96/97-06/07
<i>Reptielen (tabel 3d)</i>					niet	1992-2007
<i>Amfibieën (tabel 3d)</i>					niet	1992-2007
<i>Vissen (tabel 3e)</i>					niet	1992-2007
<i>Dagvlinders (tabel 3f)</i>				1	goed	1998-2008
Nachtvinders					redelijk	1980-2008
<i>Libellen (tabel 3g)</i>					matig	1993-2007
Sprinkhanen				0	redelijk	1993-2007
Overige ongewervelden(<i>tabel 3h</i>)					slecht	1993-2007
¹ FF1, FF23 = Soorten op lijst van tabel 8 resp. tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. ² H/V = Soorten van de Habitat/Vogelrichtlijn. ³ RL = Rode lijst soorten. ⁴ Volledigheid: Wanneer de volledigheid met 'goed' is aangeduid zijn er voldoende gegevens beschikbaar bij het Natuurloket. In andere gevallen is nader veldonderzoek nodig. ⁵ Actualiteit: geeft aan uit welke periode de gegevens afkomstig zijn.						

Tabel 3b1: Vaatplanten

Gegevens Landelijke Vegetatiebank, opname nr. 906161 jaar 2001 km hok X: 167 - Y: 441		
Wetenschappelijke naam (Nederlandse naam)	MA ¹	F&F ²
Acer pseudoplatanus (Gewone esdoorn)	X	
Amelanchier lamarckii (Amerikaans krentenboompje)	X	
Betula pendula (Ruwe berk)	X	
Betula pubescens (Zachte berk)	X	
Convallaria majalis (Lelietje-van-dalen)	X	
Fagus sylvatica (Beuk)	X	
Ilex aquifolium (Hulst)	X	
Lonicera periclymenum (Wilde kamperfoelie)	X	
Malus species (Appel (G))	X	
Polygonatum multiflorum (Gewone salomonszegel)	X	
Prunus serotina (Amerikaanse vogelkers)	X	
Pteridium aquilinum (Adelaarsvaren)	X	
Quercus petraea (Wintereik)	X	
Quercus robur (Zomereik)	X	
Quercus robur (Zomereik)	X	
Quercus rubra (Amerikaanse eik)	X	
Rhamnus frangula (Sporkehout)	X	
Ribes rubrum (Aalbes)	X	
Sambucus nigra (Gewone vlier)	X	
Sorbus aucuparia (Wilde lijsterbes)	X	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied		
² = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.		

Tabel 3b2: Vaatplanten

Gegevens Landelijke Vegetatiebank, opname nr. 906068 jaar 2001 km hok X: 168 - Y: 441		
Wetenschappelijke naam (Nederlandse naam)	MA ¹	F&F ²
Betula pendula (Ruwe berk)	X	
Fagus sylvatica (Beuk)	X	
Ilex aquifolium (Hulst)	X	
Lonicera periclymenum (Wilde kamperfoelie)	X	
Pinus sylvestris (Grove den)	X	
Prunus serotina (Amerikaanse vogelkers)	X	
Quercus robur (Zomereik)	X	
Quercus rubra (Amerikaanse eik)	X	
Rhamnus frangula (Sporkehout)	X	
Sambucus nigra (Gewone vlier)	X	

Sambucus racemosa (Trosvlier)	X	
Sorbus aucuparia (Wilde lijsterbes)	X	
Betula pendula (Ruwe berk)	X	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied		
² = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.		

Tabel 3c: Zoogdieren

Gegevens zoogdieren op uurhokniveau (5x5 km) (Broekhuizen et al.1992), Vleermuizen op atlas-blokniveau (Limpens et al. 1997). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen in het habitat op deze locatie en zijn een indicatie. Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Aardmuis	Micortis agrestis	X		1	
Bever	Castor fiber	X		3 bijl IV HR	
Boommarter	Martes martes	X		3 bijl 1 AMvB	
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	X		1	
Bosspitsmuizen	Sorex araneus/coronatus	X		1	
Bruinvis	Phocoena phocoena			3 bijl IV HR	
Bunzing	Mustella putorius	X		1	
Damhert	Dama dama			2	
Das	Meles meles			3 bijl 1 AMvB	
Dwergmuis	Micromys minutus	X		1	
Dwergspitsmuis	Sorex minutus	X		1	
Edelhert	Cervus elaphus			2	
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	X		2	
Egel	Erinaceus europaeus	X		1	
Eikelmuis	Eliomys quercinus			3 bijl 1 AMvB	
Euraziatische lynx	Lynx lynx			3 bijl IV HR	
Gewone dolfin	Delphinus delphis			3 bijl IV HR	
Gewone zeehond	Phoca vitulina			3 bijl 1 AMvB	
Grijze zeehond	Halichoerus grypus			2	
Grote bosmuis	Apodemus flavicollis			2	
Haas	Lepus europeus	X		1	
Hamster	Cricetus cricetus				
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius			3 bijl IV HR	
Hermelijn	Mustela ermina	X		1	
Huisspitsmuis	Crocidura russula	X		1	
Konijn	Oryctolagus cuniculus	X		1	

Mol	Talpa europaea	X		1	
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus			3 bijl IV HR	
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus			1	
Otter	Lutra Lutra				
Ree	Capreolus capreolus			1	
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	X		1	
Steenmarter	Martes foina			2	
Tuimelaar	Tursiops truncatus			3 bijl IV HR	
Veldmuis	Microtus arvalis	X		1	
Veldspitsmuis	Crocidura leucodon			3 bijl 1 AMvB	
Vos	Vulpes vulpes			1	
Waterspitsmuis	Neomys fodiens			3 bijl 1 AMvB	
Wezel	Mustela nivalis	X		1	
Wild zwijn	Sus scrofa			2	
Wilde kat	Felis silvestris			3 bijl 4 HR	
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus			3 bijl IV HR	
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris			3 bijl IV HR	
Woelrat	Arvicola terrestris	X		1	

Vleermuizen

Bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii			3 bijl IV HR	
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri			3 bijl IV HR	
Brandt's vleermuis	Myotis brandtii			3 bijl IV HR	
Franjestaart	Myotis nattereri			3 bijl IV HR	
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus	x		3 bijl IV HR	
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	x		3 bijl IV HR	
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	x		3 bijl IV HR	
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum			3 bijl IV HR	
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus			3 bijl IV HR	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus			3 bijl IV HR	
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus			3 bijl IV HR	

Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros			3 bijl IV HR	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	x		3 bijl IV HR	
Meervleermuis	Myotis dasycneme	x		3 bijl IV HR	
Mopsvleermuis	Barbastella Barbastellus			3 bijl IV HR	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	x		3 bijl IV HR	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	x		3 bijl IV HR	
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus			3 bijl IV HR	
Vale vleermuis	Myotis myotis			3 bijl IV HR	
Watervleermuis	Myotis daubentonii	x		3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Tabel 3d: Reptielen en amfibieën

Gegevens reptielen op uurhokniveau (5x5 km) (Ravon, 2006). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen in het habitat op deze locatie en zijn een indicatie. Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Adder	Vipera berus			3 bijl 1 AMvB	
Alpenwatersalamander	Triturus alpestris			2	
Boomkikker	Hyla arborea			3 bijl IV HR	
Bruine kikker	Rana temporaria	x		1	
Geelbuik vuurpad	Bombina variegata			3 bijl IV HR	
Gewone pad	Bufo bufo	x		1	
Gladde slang	Coronella austriaca			3 bijl IV HR	
Hazelworm	Anguis fragilis	x		3 bijl 1 AMvB	
Heikikker	Rana arvalis	x		3 bijl IV HR	
Kamsalamander	Triturus cristatus	x		3 bijl IV HR	
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris			1	
Knoflookpad	Pelobates fuscus			3 bijl IV HR	
Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	x		2	

Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>			1	
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>			1	
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>			3 bijl IV HR	
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	x		3 bijl IV HR	
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>	x		3 bijl 1 AMvB	
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	x		3 bijl IV	
Vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>			3 bijl 1 AMvB	
Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>			3 bijl IV HR	
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>			3 bijl 1 AMvB	
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	x		3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Tabel 3e: Vissen

Gegevens beschermde vissen op uurhokniveau (5x5 km) (de Nie 1997, Ravon, 2004). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>			3 bijl 1 AMvB	
Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>			2	
Bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>			3 bijl 1 AMvB	
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>			3 bijl 1 AMvB	
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>			3 bijl 1 AMvB	
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>			3 bijl 1 AMvB	
Houting	<i>Conegonus oxyrrhynchus</i>			3 bijl IV HR	
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>			2	
Meerval	<i>Silurus glanis</i>			2	
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>			2	
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>			3 bijl 1 AMvB	
Steur	<i>Acipenser sturio</i>			3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Tabel 3f: Dagvlinders

Gegevens dagvlinders op uurhokniveau (5x5 km) (F.Bos, 2006). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Bruin dikkopje	Erynnis tages			3 bijl 1 AMvB	
Donker pimperlauwtje	Maculinea nausithous			3 bijl IV HR	
Dwerglauwtje	Cupido minimus			3 bijl 1 AMvB	
Dwergdikkopje	Thymelicus acteon			3 bijl 1 AMvB	
Groot geaderd witje	Aporia crataegi			3 bijl 1 AMvB	
Grote IJsvogelvlinder	Limenitis populi			3 bijl 1 AMvB	
Grote vuurvlinder	Lycaena dispar			3 bijl IV HR	
Heideblauwtje	Plebejus argus	x		3 bijl 1 AMvB	
Iepenpage	Strymonidia w-album			3 bijl 1 AMvB	
Kalkgraslanddikkopje	Spialia sertorius			3 bijl 1 AMvB	
Keizersmantel	Argynnis paphia			3 bijl 1 AMvB	
Klaverblauwtje	Cyaniris semiargus			3 bijl 1 AMvB	
Moerasparelmoervlinder	Brenthis ino			2	
Pimperlauwtje	Maculinea teleius			3 bijl IV HR	
Puperstreepparelmoervlinder	Brenthis ino			3 bijl 1 AMvB	
Rode vuurvlinder	Palaeochrysophanus			3 bijl 1 AMvB	
Nippothoe	-			3 bijl 1 AMvB	
Rouwmantel	Nymphalis antiopa			3 bijl 1 AMvB	
Tijmblauwtje	Maculinea arion			3 bijl IV HR	
Tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania			3 bijl 1 AMvB	
Vals Heideblauwtje				2	
Veenbesparelmoervlinder	Bolaria aquilonais			3 bijl 1 AMvB	
Veenhooibeestje	Coenonympha tullia			3 bijl 1 AMvB	

Zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero			3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Tabel 3e: Libellen

Gegevens libellen op uurhokniveau (5x5 km) (Dijkstra 2002). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Bronslibel	Oxygastra curtisii			3 bijl 1 AMvB	
Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia			3 bijl 1 AMvB	
Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis	x		3 bijl 1 AMvB	
Groene glazemaker	Aeshna viridis			3 bijl 1 AMvB	
Noordse winterjuffer	Sympecma paedisca			3 bijl 1 AMvB	
Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons			3 bijl 1 AMvB	
Rivierrombout	Stylurus flavipes			3 bijl 1 AMvB	
Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis			3 bijl 1 AMvB	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Tabel 3e: Overige soorten

Gegevens op uurhokniveau (5x5 km)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Behaarde rode bosmier	Formica rufa			1	
Kale rode bosmier	Formica polyctena			1	
Stronkmier	Formica truncorum			1	
Zwartrugbosmier	Formica pratensis			1	
Wijngaardslak	Helic pomatia			1	
Vliegend hert	Lacanus cervus			2	
Rivierkreeft	Actacus astacus	x		2	
Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus			3 bijl 1 AMvB	
Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus	x		3 bijl 1 AMvB	
Heldenbok	Cerambyx cerdo			3 bijl 1 AMvB	

Juchtleerkever	Osmoderma ermita			3 bijl 1 AMvB	
Bataafse stroommossel	Unio crassus			3 bijl 1 AMvB	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora- en fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Bijlage 4: Foto's plangebied

projectnummer 08J114		BIJLAGE 4	BLAD 1
Lijsterberg			
Rhenen		Fotobijlage Plangebied	

Foto 1: Voorzijde flat met struikgewas en bomen (o.a. Esdoorn)

Foto 2: De dakrand van de flats bieden verblijfmogelijkheden voor vleermuizen

Foto 3: Achter zijde flat met hondspeelveld en laag tot middelhoog opgaande struikgewas (met o.a. Witte kornoelje, Sneeuwbes en Brem)

Foto 4: Karakteristiek geënte Kersenboom met op de achtergrond het schoolgebouw

projectnummer 08J114		BIJLAGE 4	BLAD 2
Lijsterberg			
Rhenen		Fotobijlage Plangebied	

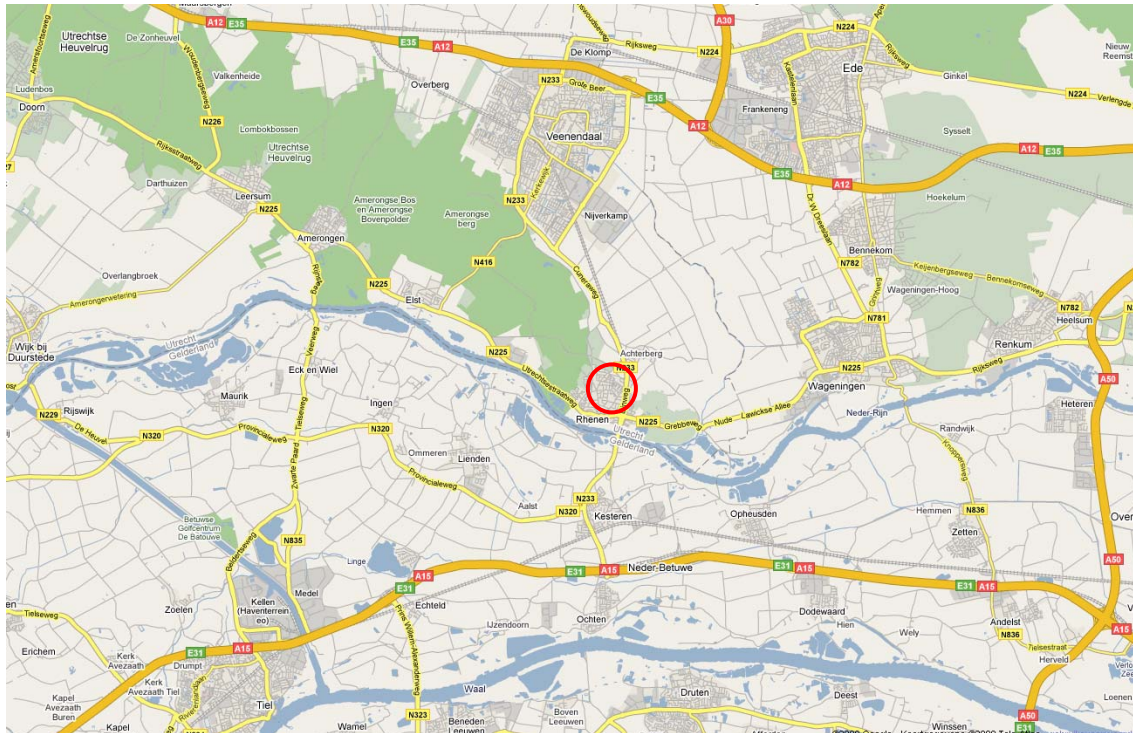
Foto 5: Enkele Ruwe berken en een Kastanje aan zijde Achterbergsestraatweg

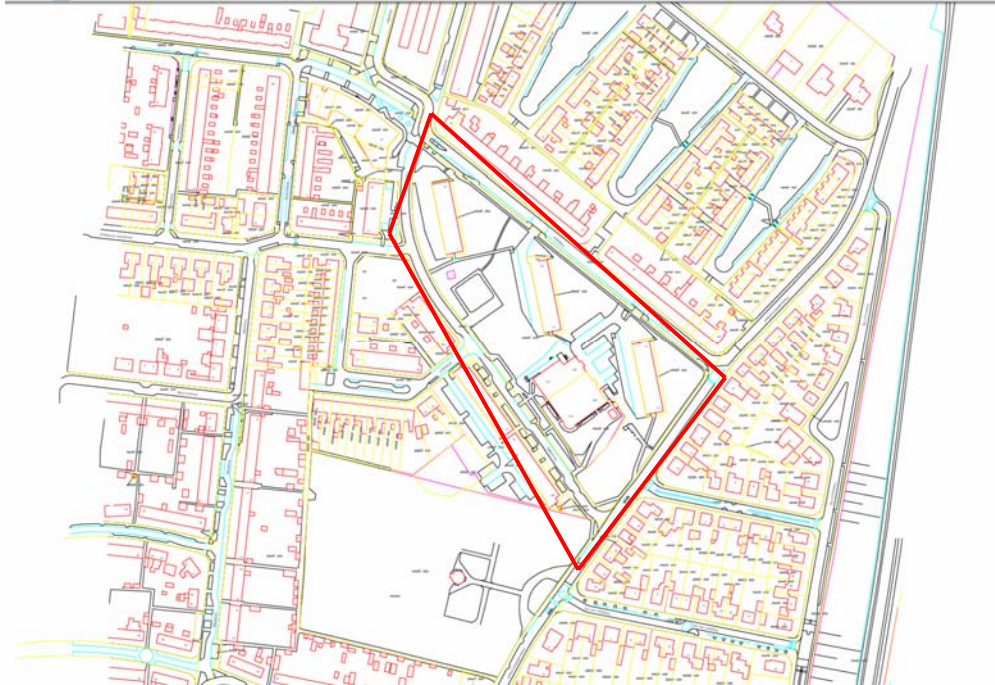
Foto 6: Tussen de schoorsteen en de gevel van de flat zit een in potentie zeer geschikte verblijfplaats voor vleermuizen (spleet van enkele centimeters)

Foto 7: Omliggend gebied bestaat uit een afwisseling van hoog- en laagbouw en kent geen bijzondere natuurwaarde (rechts van de straat ligt het plangebied)

Kaartbijlage 2: Terreinoverzicht van het plangebied

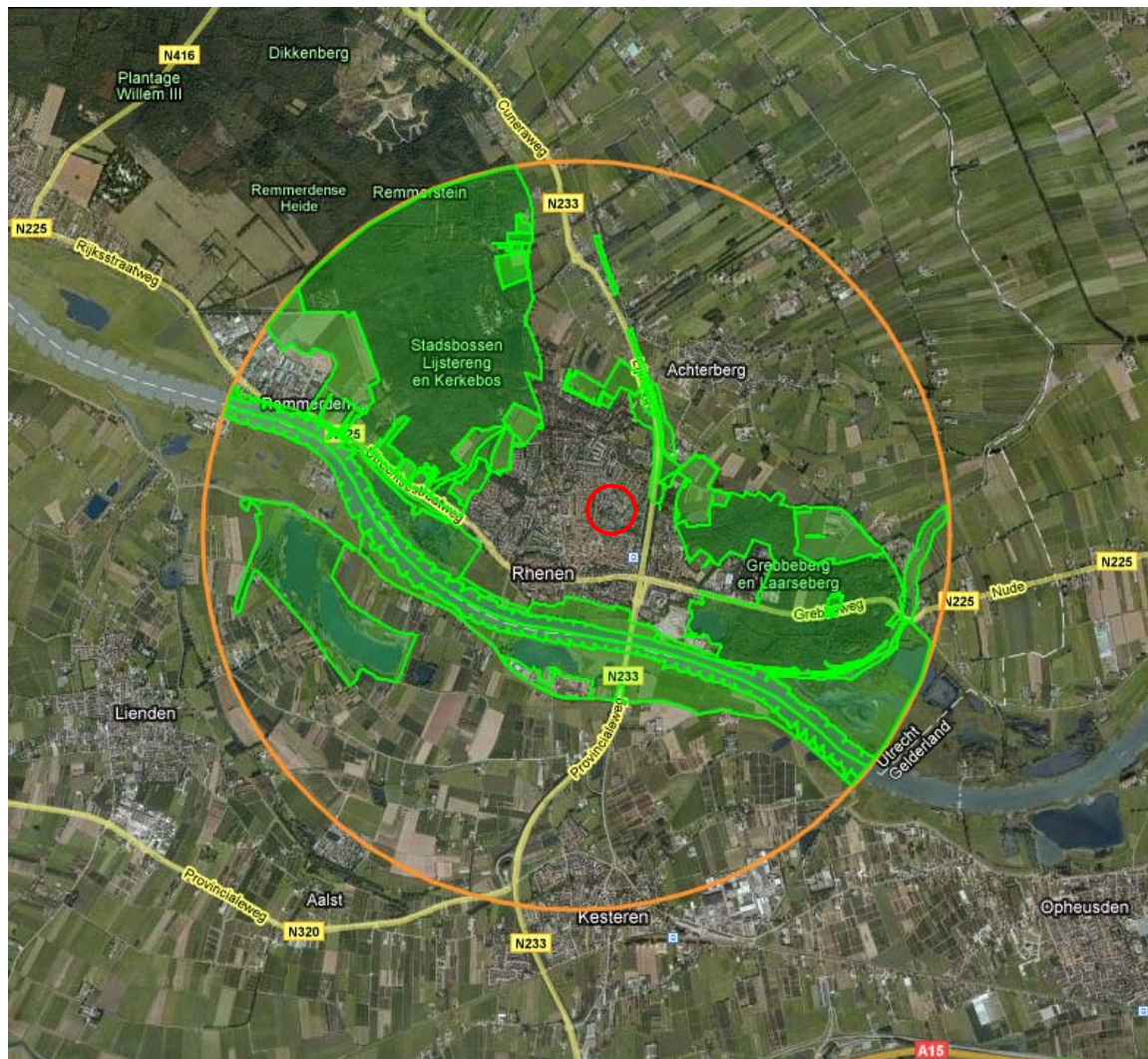

Rode lijn geeft de begrenzing van het plangebied aan

Rode lijn geeft de begrenzing van het plangebied aan

Kaartbijlage 3: Ligging van plangebied ten opzichte van Natura 2000 en de EHS

- Kleine rode cirkel geeft ligging plangebied aan
- Groen gemarkeerd is EHS-gebied
- Geel gemarkeerd is Natura 2000-gebied